

Frank Naber en zijn vrouw Annelies onder de berk die ooit door hun kinderen is geplant.

DE TUIN VAN
FRANK & ANNELIES
IS GEFOTOGRAFEERD
IN DE MAAND MEI.

EVERGREEN

Vogelende VERBINDER

Ze zijn eigenlijk altijd met groen bezig, 24/7.
Zowel qua werk als privé. Groei & Bloei interviewt ze voor de rubriek Evergreen in hun tuin over hun relatie met tuinen en planten. Dit keer: Frank Naber, voorzitter van Groei & Bloei, en zijn vrouw Annelies.

Voorzitter van tuinvereniging Groei & Bloei, maar eigenlijk was-ie helemaal geen tuinier, bekent hij met een beetje provocerende glimlach vanaf zijn stoel op het terras achter de boerderij. "De echte tuinier is mijn vrouw Annelies, ik ben eigenlijk vanouds een vogelaar", zegt hij ronduit. Geen fanaticus, zo eentje die een zeldzaam exemplaar achterna reist, maar tijdens wandelingen door de natuur hangt wel stevast de verrekijker om de hals. En ook in zijn eigen tuin houdt Frank Naber in de computer minutieus bij welke soorten hij er heeft waargenomen. Verdeeld in de categorieën: vaste bewoner, gast en broeder. Een uitdraai ervan hangt aan een wand van het open houten tuinhuis, dat naast het terras ligt. Daar ontvangen Annelies en Frank regelmatig tuinbezoekers.

De lijst van gespotte vogels is lang. De collectie past in een klein lettertje allemaal nog net op een A4'tje. Het meest trots is Frank op een paartje ijsvogels dat een aantal jaren geleden de tuin koos om te gaan broeden. Aan de oever van de poel, die achter in de tuin ligt. "Een van de mooiste vogels met dat heldere blauw", stelt Naber zonder enige twijfel vast.

Bonte vliegenvanger

Hij wijst vanaf zijn stoel naar een lichtbruin nestkastje aan een boom aan de rand van de tuin. "Een bonte vliegenvanger is dat de laatste dagen aan het inspecteren", zegt hij opgetogen. "Hier, dan kun je het beter zien", zegt hij, terwijl hij een verrekijker overhandigt. "Oh jammer, hij vliegt net weg." Dan geruststellend. "Maar hij komt wel weer terug hoor. Je moet even geduld hebben."

Die liefde voor vogels begon al heel vroeg. Toen hij nog een klein ventje was en met zijn moeder op het strand van Scheveningen liep. Toen werd hij gegrepen door de sierlijkheid en bewegingen van een vogeltje dat later een kuifleeuwerik bleek te zijn. "k zie 'm nog zo voor me."

De kuifleeuwerik was het begin van de liefde voor de natuur. Dat deed hem besluiten om een studie biologie te gaan volgen. Eenmaal afgestudeerd, ging hij al snel het groen managen in directeursfuncties. "Ik vind het heel belangrijk dat een omgeving leefbaar is. Dat heb ik altijd als mijn missie beschouwd." En een leefbare omgeving bestaat volgens hem uit groen en dieren. "Die verbinding moet er wat mij betreft altijd zijn."

Kleine witte boerderij

Hij komt terug op de tuin, terwijl hij weer even in de richting van de nestkast kijkt. Weer een bekentenis: de initiator van de tuin die er nu ligt, is Annelies. Bij haar is het tuinieren begonnen toen ze met twee jonge kinderen van het Noord-Hollandse Krommenie verhuisden naar Heino, net onder Zwolle. Nu zo'n dertig jaar geleden.

Voor werk was dat. Frank verruilde zijn baan als directeur van Landschap Noord-Holland voor dezelfde functie bij Landschap Overijssel. Ze betrokken een kleine witte boerderij uit 1895, met daaromheen een groot stuk grond. 3500 Vierkante meter om heel nauwkeurig te zijn. "Dat was alleen maar gras", zegt Naber, terwijl hij met zijn rechterarm een vloeiende beweging maakt van links naar rechts om te benadrukken dat dat nu nauwelijks voorstelbaar is. ►

Vol, veel verschillende soorten en hoog oplopend, dat zijn de kenmerken van de borders van tuintonwerper Harry Pierik.

Eis van Frank en Annelies aan Harry Pierik was dat de berk bleef staan. Rond de boom kwam wortel-
doek te liggen en daarop werd grond gestort.

Veel uren gaan zitten in het bijhouden van de moestuin. Maar dat levert ook heel veel op: een flinke oogst. Boodschappen doen bij de supermarkt is nauwelijks nodig.

Annelies' favoriete gedeelte van de tuin, met onder meer glansschildvaren (*Polystichum polyblepharum*), zachte naaldvaren (*P. setiferum* 'Plumoso-densum') en olifantenslurfvaren (*Dryopteris atrata*).

'OP EEN GEGEVEN MOMENT HADDEN WE ECHTER BEHOEFTE AAN MEER SAMENHANG IN DE TUIN'

Annelies, ook bioloog: "Ik ben gewoon begonnen met borders maken. Zonder enig plan eigenlijk." Rechthoekige borders ontstonden er her en der in het grasland. Ze vond het fijn om met de vingers in de grond te zitten. "Heerlijk ontspannend is dat. Nog steeds."

Over de rolverdeling aan het begin zeft Frank: "Annelies bedacht, voerde uit en onderhield de borders." Hij maaide het gras en snoeide de hagen en bomen in zijn spaarzame vrije tijd. Frank: "Maar wat er allemaal in de borders stond? Geen idee." Dat is nu overigens wel anders.

Naast de borders, kwam er een geitenwei en een voetbalveld voor de kinderen. En een moestuin. Twee jonge berkjes die door de kinderen centraal in het grasland werden geplant, groeiden gestaag uit tot grote bomen - een ervan is inmiddels gesneuveld. "Op een gegeven moment hadden we echter behoefte aan meer samenhang in de tuin", zeggen Annelies en Frank.

Harry Pierik

In de Zwolse tuin van voormalig docent en tuinontwerper Harry Pierik ervoeren zij die samenhang. Toen Frank en Annelies ook nog een tuin van zijn hand bij hen in de buurt hadden gezien, wisten ze het helemaal zeker. Pierik was de man die samenhang kon en moest aanbrengen. Frank en Annelies waren ook erg gecharmeerd van zijn aanpak. "Hij gaat heel erg uit van de geest van de plek. Er moet verbinding zijn met de omgeving." In dit geval het Sallandse landschap, dat aan de noordzijde van de tuin grenst. Die is opengelaten. De zuidzijde is afgeschermd met een smalle maar hoge strook bos van onder meer els, hazelaar, vlier, hulst en taxus. Die was er overigens al voordat Harry aan de slag ging. De Zwolse tuinontwerper werkt volgens Frank ook zoveel mogelijk met de planten die er al zijn.

In 2005 begon hij. Pierik kwam eerst met een ontwerp-tekening naar Heino en later met piketpaaltjes. Hij liep rond, keek, voelde, stak paaltjes in de grond, liep verder, keek wederom, stak weer wat paaltjes in de grond. Zo ontstond langzamerhand maar zeker de aanzet voor een nieuwe tuin.

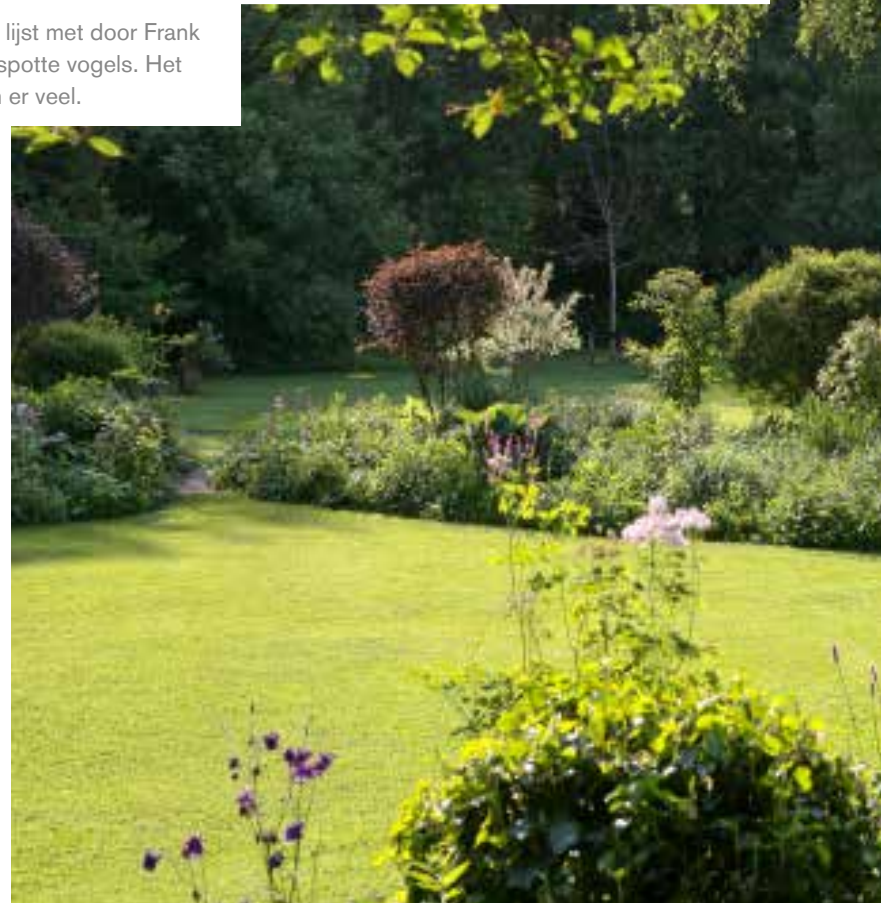
Eis van het stel was dat de berk bleef staan. Die kwam centraal te staan in een border. Frank: "Dat zou je normaal gesproken niet doen. Omdat een berk oppervlakkig wortelt, zijn er maar weinig planten die onder de boom willen groeien. Maar Harry had daar een slimme oplossing voor." Rond de berk kwam worteldoek te liggen en daarop werd grond gestort. Je moet wel oppassen dat je niet te veel grond opbrengt, want dan gaat de boom onherroepelijk dood.

Nu groeien onder en rond de boom onder meer de asters: *Aster lateriflorus* 'Lady in Black', *A. 'Vasterival'*, *A. lateriflorus* 'Prince', *A. 'Prof. Anton Kippenberg'*. Ze worden gecombineerd met siergrassen, waaronder lampenpoetsersgras (*Pennisetum setaceum* 'Rubrum') en prachtriet (*Miscanthus sinensis* 'Malepartus') en vaste planten als wederik (*Lysimachia clethroides*) en virginische ereprijs (*Veronicastrum virginicum* 'Fascination'). Ook struiken, zoals japanse zuurbes (*Berberis thunbergii* 'Atropurpurea'), kardinaalsmuts (*Euonymus*), meidoorn (*Crataegus monogyna*) en struikkamperfoelie (*Lonicera nitida* 'Elegant') kregen een plek.

Beagle Tibbe is blij met z'n tuin.

De lijst met door Frank gespotte vogels. Het zijn er veel.

De schepel is het favoriete stuk tuingereedschap van het stel.

Zelf kijken

Frank en Annelies houden de tuin niet voor zichzelf. Ze laten anderen er graag van meegenieten. Zie voor openstellingen www.desallandselandschapstuin.nl.

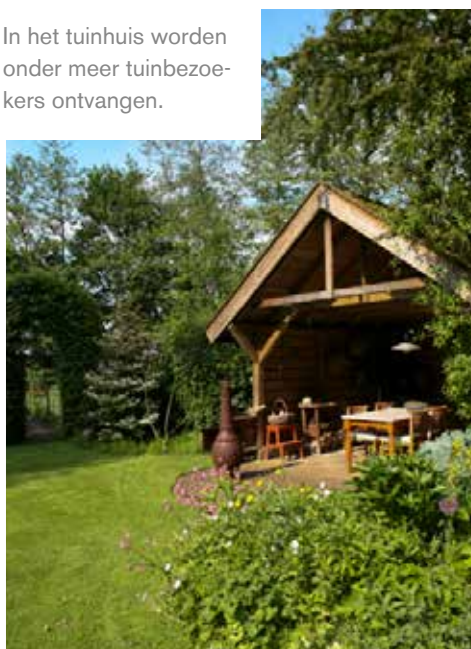
Er is geen enkele hoekvorm te vinden in het tuinontwerp.

In het tuinhuis worden onder meer tuinbezoekers ontvangen.

Het gras maaien is uitbesteed.

Echt fris

"We zitten nu in mei, dan vind ik eigenlijk de tuin op z'n mooist", zegt Annelies. Dan lachend: "Natuurlijk, hij is altijd mooi." Maar ze raakt altijd weer gecharmeerd door al die verschillende kleuren groen. "Nu zie je de nuances nog heel goed. Is het groen ook nog echt fris. Later in het seizoen heb je dat veel minder."

Ze laat de border zien die ze eigenlijk het mooist vindt. Haar favoriet, die vlak naast de boerderij ligt. "Hier zie je die verschillende kleuren groen het best." Hier staan onder meer glansschildvaren (*Polystichum polyblepharum*), zachte naaldvaren (*P. setiferum* 'Plumoso-densum'), olifantenslurfvaren (*Dryopteris atrata*), helleborus (*Helleborus niger*, *H. orientalis*, *H. argutifolius*), longkruid (*Pulmonaria officinalis*, *P.* 'Majesté', *P. angustifolia* 'Blue Ensign', *P.* 'Diana Clare'), elfenbloem (*Epimedium x rubrum*, *E. grandiflorum* 'Lilafee') en eenbes (*Paris quadrifolia*). "Veel voorjaarsbloei dus."

De tuin heeft geen enkele haakse hoek. Alles is rond. Een belangrijk kenmerk van Harry's ontwerpen. Vanaf het terras gezien lijkt er geen einde aan te komen en dat was nou net de bedoeling van de Zwolse 'illusionist'. Het is net of de volgepakte borders met hoogoplopend groen lijken in elkaar overlopen. Daartussen lijkt groen water te stromen. "Aan het grasland zelf hebben we weinig gedaan", legt Frank uit. "Daar groeit van alles tussen als je goed kijkt. Daardoor lijkt het gras te bewegen. Harry spreekt ook niet over een grasmat, maar over een kortgeschoren border." Frank en Annelies doen ook niet zo moeilijk over planten die komen aanwaaien. De natuur mag tot op zekere hoogte zijn gang gaan in de tuin.

Beagle Tibbe

Dat maaien van het gras deden Frank en Annelies eerst zelf. "Was je in het seizoen per week zomaar drie uur aan kwijt." Nu hebben ze de hulp van een robotmaaier. Die maait iedere middag op eigen houtje en heeft het weekend vrij. Frank en Annelies hebben er geen omkijken naar. "Hij staat alleen stil als hij opgeladen moet worden." Om hem wat vriendelijker te maken, hebben ze er twee ogen opgeplakt. Beagle Tibbe weet inmiddels wat hij moet doen als de grasmaaier in de buurt is. Annelies: "Hij had gelukkig vrij snel door dat hij weg moet zijn als de robotmaaier in de buurt komt." Nog een bekentenis van Frank. "Ik ben officieel geen lid van Groei & Bloei. Dat is Annelies." Hij is bij de vereniging betrokken geraakt toen hij actief werd bij de Sallandse afdeling van Groei & Bloei. Toen er voor de landelijke vereniging een nieuwe voorzitter nodig was, zei iemand tegen hem: "Jij hebt veel bestuurlijke ervaring, is dat niet iets voor jou?" Hij is het gaan doen omdat het goed past in zijn ambitie om een omgeving leefbaar te maken. Twee jaar is hij nu voorzitter. Nog twee jaar te gaan in zijn eerste termijn. Terugkijkend op de eerste helft, constateert hij dat het best lastig is om iedereen op één lijn te krijgen. "Daar gaat veel tijd in zitten." Aan de andere kant constateert hij tot zijn genoegen dat er maatschappelijk gezien meer aandacht is voor groen dan pakweg tien jaar geleden. "We hebben de tijd mee." *

Tekst en beeld Jasker Kamp